

ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԹԵՐԹ

ԹԻԻ 1-12

ՅՈՒՆՈՒԱՐ-ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՅԵ. ՏԱՐԻ 1943

ՍՈՐԴԻԿԷԻ ԺՈՂՈՎՔԻ ՀՆՅԵՐԷՆ ԿԸՆՈՆՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն:)

(Հին քարգմանութիւն)

(Հ. Գաբրիելեանի քարգմանութիւն)

ԺԱ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասաց եւ զայս սահմանել պարտիք, եթէ եպիսկոպոս յայլ ի քաղաքէ եկեացէ ի քաղաք յայլ կամ յայլ ի գաւառէ ի գաւառ յայլ՝ գոռոզութեան աղազաւ իւրոց գովեստիցն սպասաւորելով կամ թէ աւանդութիւն ինչ հնազանդեցուցանելով եւ բաղում ժամանակս կալ անդ, եւ եթէ քաղաքին եպիսկոպոս ոչ է հմուտ վարդապետութեան, մի արհամարհեսցէ զնա եւ յաճախագոյն ի բեմէ խօսեսցի, ամաչեցուցանելով եւ յամաւթ առնելով, որ անդ եպիսկոպոսն է, քանզի այսպիսի պատճառք սովոր են խռովութիւնս առնել եւ յայսպիսի սովորութենէ զայլոց գաթոռ ինքեան խօսել եւ հանել փութայ, ոչ թերահաւատելով որ նմա տուեալն է թողուլ եւ յայլ փոխել: Արդ սահմանելի է ժամանակն, որ վասն այսորիկ, քանզի ոչ ընդունել զեպիսկոպոս ապիրատ եւ անպիտան կարծելի է, բայց յիշել ի յառաջեալ (ՔՊ. 65ա²) ժամանակին զհայրն մեր, որ սահմանեաց, զի թէ ոք ասէ զուր ի նոսա,

ԺԱ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասէ, եւ զայս եւս արժան է սահմանել եւ որոշել՝ զի եպիսկոպոս՝ յորժամ յայլմէ քաղաքէ յայլ քաղաք զնայցէ կամ ի միջէ իշխանութեանէ յայլ իշխանութիւն եւ ամբարտաւանութեամբ անձինն գովութեան եւ յարգանաց միտ զնիցէ եւ ոչ սրբութեան պաշտաման եւ երկայն ժամանակօք կամիցի անդէն զեզերել կալ, եթէ եպիսկոպոս քաղաքին այնորիկ չիցէ հմուտ վարդապետութեան մի անգոսնեսցէ զնա եւ ստէպ ի թարգմանութեան կայցէ իրբեւ ջանայցէ նկրտիցի յամօթ առնել եւ անարգել զեպիսկոպոսն որ անդ է, քանզի ի նմին պատճառաց բազում յոյզք եւ ամբոխք սովորեցան լինել, եւ մի այնպիսի ինչ նենգութեամբ զայլոյ աթոռ ջանայցէ յիւր վտարել եւ ոչինչ խղճիցէ այնուհետեւ զեկեղեցի՝ որ նմա աւանդեցաւ թողուլ եւ փոխել յայլ եկեղեցի: Արդ վասն նորին արժան է ժամանակ սահմանել, քանզի եւ այն տմարդութեան եւ վատթարութեան է զայր եպիսկոպոս ասանջա-

ԺԱ. 2 B—GK սահմանեալ B—HK պարտիք I պարտ եմք B եպիսկոպոսի — 3 B յայլ քաղաքէ CDGK ի յայլ քաղաքէ I այլ (ի քաղաքէ) — 4 B—F յայլ գաւառէ GI ի քաղաք այլ I կամ այլ գաւառէ ի գաւառ այլ G կամ յայլ գաւառէ եւ չունի՝ ի գաւառ յայլ H կամ գաւառէ ի գաւառ յայլ K յայլ գաւառէ — 6 B—HKI իւրոյ HK գովեստից C զգետից DIK բսպասաւորելով — 7 F աւանդութեան CDK հնազանդեցուցանել — 9 EF չունին եւ — 11 DK զնայ եւ յաճախայ — 12 EFH խօսեսցէ I եւ ամաչեցուցանելով —

14 AEFIH այսպէս BC այս K չունի՝ այսպիսի — 15 E սովորին I սովորին AG այսպիսի A խռովութիւն — 16 G սովորութենէ H աթոռ — 17 BCDGK ինքեանք EIH ինքեանք H խոսիլ ABEFI փութալ DK եւ խոնարհել փութայ — 18 EF թերահաւատելով D նմայ G փնայ I չունի՝ է — 19 EGH այլ G սահմանեալ է — 20 D չունի՝ է — B յիշելի յառաջեալ D յիշելի եւ յառաջեալ K յիշելի է յառաջեալ EFH յառաջեալ G բայց յիշելի է առաջեալ — 25 EFIH եթէ D ի նոսայ:

(Հին քարգամուրիւն)

(Հ. Գարբրեանի քարգամուրիւն)

ի նորին քաղաքի եղիցի յերիս կիրա-
 կէս աւուրս, Գ. շարաթս ոչ հաղոր-
 դեսցի. ի բայ շարժեսցին յաւրինաց
 30 կանաց այսպէս հրամայեալ է՝ ոչ է
 պարտ եւ օգտակար եպիսկոպոսի,
 եթէ ոչ մի ինչ ծանրազոյն ունիցի կա-
 րիս կամ իրս դժուարինս առ ի բա-
 35 զում ժամանակս թողուլ զիւր եկեղե-
 ցին եւ տրամեցուցանել զհաւատա-
 ցեալ նմա ժողովուրդն: Ամենայն
 եպիսկոպոսքն ասացին եւ զայս կարգ
 վայելչական սահմանեմք:

ԺԲ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասաց՝
 քանզի ոչ ինչ թողլի՝ եւ այս սահմա-
 նեսցի, ոմանք յեղբարց մերոց եւ յե-
 պիսկոպոսակցաց ի քաղաքս յորս
 5 եպիսկոպոսունք կարգին, կարծեն
 ստանալ այժմ սակաւ ստացուածս,
 բայց յայլ տեղիս մեծազոյն ստա-
 ցուածս, յորոց կարող են խնամարկել
 եւ տնանկաց. այնպէս թողացուցանել
 10 (ՔՊ. 65բ¹) նոցա համարիմ, զի եթէ
 հանդերձեալ են յիւրեանց տեղիսն
 գնալ եւ զպատուան ժողովել՝ Գ. կիրա-
 կէս աւուրս, այսինքն Գ. շարաթս յիւ-
 րեաց գեւղս կալ նոցա եւ կամ ի մեր-
 15 ձաւոր եկեղեցիս, յորում են երիցունք
 ժողովեսցին, վասն զի մի նա կար-
 ձեսցէ լինել առանց հաղորդութեան
 զուլ եւ զպաշտաւնն կատարել եւ ոչ յա-
 20 ձախազոյն ի քաղաքն, յորում եպիս-
 կոպոսն մտանել: Քանզի այսու տարա-

կանութեան արժանի չառնել: Այլ ուչ
 լիցի ձեզ, զի յանցեալ ժամանակն
 հարքն մեր սահմանեցին, զի եթէ ոք
 աշխարհական ի քաղաքի ուրեք իցէ եւ
 երիս կիրակէս յերիս շարաթսն ի ժո-
 զով (յեկեղեցի) ոչ զայցէ, ի հաղոր-
 դութենէ մերժեսցի: Արդ եթէ վասն
 աշխարհականաց այս կրօնք կարգե-
 ցան, չէ պարտ, չէ արժան եւ ոչ
 օգուտ՝ եպիսկոպոսի ի բազում ժա-
 մանակս հեռանալ յիւրմէ եկեղեցոյ
 եւ թողուլ զժողովուրդն որ նմին հա-
 ւատացաւ:

Ասեն ամենայն եպիսկոպոսունքն
 Սահմանեմք թէ՛ եւ այս կարգ յոյժ
 վայելուչ է:

ԺԲ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասէ.
 Քանզի չէ արժան զանց զիւրք առնել,
 սրոչեսցի եւ այս սահման: Ոմանք
 յեղբարց մերոց եւ յեպիսկոպոսակցաց
 ի քաղաքս, յորս եպիսկոպոս կացեալ
 են, յոյժ սակաւ ինչ ունին, իսկ յայլ
 տեղիս մեծամեծ արարս, որովք կա-
 րող են ձեռնառու լինել տնանկաց: Այդ
 սյնալիսեացն արժան համարիմ այնչափ
 ինչ ներել, զի եթէ կամիցին երթալ ի
 կալուածս իւրեանց եւ զմթերս ար-
 զեսցն ժողովել, այսինքն երիս շա-
 րաթս յիւրեանց կալուածսն յամեսցին
 եւ ի ժողով երթեալ պաշտեսցէ ի մօ-
 տաւոր յեկեղեցոջ, յորում երէցն ժո-
 զովս կատարէ, զի մի կարծիս տայցէ
 թէ ի ժողով ոչ զայ եւ մի ստէպ եր-
 թիցէ ի քաղաք, ուր եպիսկոպոսն է:
 2ի այսպիսի օրինակաւ եւ ֆնասք ըն-
 չիցն չլինիցին եւ ինքն ի մեղադրու-

26 BDGK կիրակէս H կիրակէս — 27 B—IK
 բայց շարժեսցին յաւրինաց (G օրինաց) — 29 EFI
 ստի F եթէ աշխարհականաց — 32 EFHI մինչ EFA
 ծայրազոյն H կարի (C) — 35 AEFHI զհաւատացեալս
 նմա ժողովուրդսն — 37 I եպիսկոպոսին AEFHI կարի:
 ԺԲ. 2 I ոչինչ EFH թոյլ ի — 3 DK եղբարք
 մերոց G եւ եպիսկոպոսաց — 4 BCDK յոր — 5 I կար-
 գեն — 6 H չունի՝ այժմ սակաւ — 7 B—FIK մեծա-
 պէս DHK քաղաքուածս G չունի՝ բայց յայլ տեղիս մե-
 ծազոյն ստացուածս — 8 G կարողին B—GI ինամ ար-
 կանել — 9 B տնանկաց I թուրացուցանել — 10 G
 ինչպիսիք Գարբրեանի քարգամուրեամբ: Գուցէ

նոցա այնպէս համարիմ B—IK թէ — 11 I իւրեանց —
 12 BGIK կիրակէս H կիրակէս — 13 I աւուրս —
 14 B գեւղս C—FHIG գեոզս G զիւր D կամի —
 15 I մերձաւոր DK եկեղեցին G որ կան FG իրիցունք
 — 16 EF կարծեսցէ զնա լինել DK նայ I կարծեսցէ նա
 — 17 DK հաղորդեան — 19 B յաշխարհայն — 20 D
 եպիսկոպոս A յորում եպիսկոպոսն մտանեն. զրիմ
 քառ ուրիշ ձեռագիրներս (BC եւն) ի յորում եպիս-
 կոպոս մտանել, բայց պէտք էր ըլլար յորում (կամ՝
 որ) եպիսկոպոսն է (նայ) — 20—24 սրբագրիլի եւ
 Գարբրեանի քարգամուրեամբ: Գուցէ

(Հին քարգամուրիւն)

(Հ. Գարբրեանի քարգամուրիւն)

զու թիւրի բան նորա, ոչ դիպելով
 անդ ոչինչ ֆնասակար են. եւ ամբար-
 հաւած եւ հպարտ կարծեսցի յանցա-
 նացն: Ամէն եպիսկոպոսքն ասացին՝
 5 հաճոյ է եւ այս կարգաւորութիւն:

ԺԳ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասաց, եւ
 այս դարձեալ հաճոյ թուեսցի, զի թէ
 ոք սարկաւագ կամ երէց կամ ոք ի վի-
 ճակելոց անտի անհաղորդ եղիցի եւ
 5 առ այլ եպիսկոպոս, որ գիտիցէ
 զնա ապաւինեսցի, ճանաչելով նորա
 թէ իւրոյ (ՔՊ. 65բ²) եպիսկոպոսին
 հանեալ է զնա յօրինաց, ոչ է պարտ
 նմա իւրոյ եպիսկոպոսակցին եւ եղ-
 10 բօրն թշնամանս ածել եւ օրէնս տալ,
 ապա եթէ զայդ առնել իշխեսցէ՝ գի-
 տասցէ թէ ի ժողով եպիսկոպոսացն
 պատասխանատուութեան պարտա-
 պան լինել նմա: Եւ ամենեքին եպիս-
 կոպոսքն ասացին՝ այս դատաստան եւ
 1 զխաղաղութիւն հանապազ պահեսցէ
 եւ զամենեցուն զիմաստութիւն:

ԺԳ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասաց, որ
 հանապազ զիս շարժէ՝ լուել ոչ պար-
 տիմ, եթէ ոք եպիսկոպոս բարկացող
 գացի, որ ոչ պիտոյ է այսպիսոյ առն
 5 կրանաւորիլ եւ վաղվաղակի յանդի-
 ման երիցու կամ սարկաւագի շարժել
 հանել զոմանս յեկեղեցոյն կամեսցի,
 նախախնամելի է ոչ յանկարծակի
 զայնպիսին դատապարտել եւ զրկել ի
 10 հաղորդութենէ: Ամենեքեան ասա-

այսպէս ուղղիլ՝ Քանզի այսու տարազու ոչ թիւրի
 բան նորա ոչ դիպելով անդ որ ֆնասակար ընչեցն լիցի
 եւ (նա) ամբարհաւած եւ հպարտ մի կարծեսցի յան-
 ցանացն: Իսկ կը պակսին՝ եթէ ծանր ինչ հարկ ի վի-
 ճոյ կայցէ կամ գժուարին իրք: Գարբրեանի
 «այրեսցի» քառիմ տեղը քերես լաւագոյն էր «զերժցի»
 քառը դնել, այն ատեն նախադասութիւնն աւելի պայ-
 ձառ եւ զիւրեանցի կ'ըլլար: — 20 I սարազու եւ
 թիւրի EGH եւ թիւր ի բան — 21 CG դիտելով DK
 23 EFHI կարծի — 24 I ամեն G ամենայն — 25 A
 հաճո A չունի՝ է I կարգաւորութիւն:
 ԺԳ. 1 I եպիսկոպոսն — 2 I չունի՝ հաճոյ
 — 3 B էրէց — 4 A անտի հաղորդ եղիցի — 5 I գի-
 տէցէ — 6 A զնորս EFHI զնա — 7 G թէ իւրով հա-
 նեալ է զնա DK զնայ F զնա — 9 BCEFGIK իւր DH

թենէ հպարտութեան եւ ամբարհա-
 ճութեան այրեսցի, բայց եթէ ծանր
 ինչ հարկ ի վերայ կայցէ կամ դժուա-
 րին իրք: Ասեն ամենայն եպիսկոպո-
 սունքն՝ Հաճոյ է եւ այս կանոն:

ԺԳ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասէ. Եւ
 այս եւս հաճոյ թուեսցի, զի եթէ սար-
 կաւագ ոք կամ երէց ոք ի կարգէ եւ
 յուխտէ՝ ի հաւասարութենէ մեր-
 ժեսցի. եւ առ այլ եպիսկոպոս, որ ճա-
 նաչէր զնա, ապաստանիցի եւ սա գի-
 տակ իցէ թէ՛ հաւասարութենէ մեր-
 ժեալ է յիւրմէ եպիսկոպոսէն, չէ ար-
 ժան իւրում եպիսկոպոսակցին եւ եղ-
 բօրն թշնամանս դնել եւ ի հաւասա-
 րութիւն ընդունել զայնպիսին: Ապա
 եթէ ոք համարձակեսցի զայս առնել.
 զիտասցէ, զի ի ժողովել եպիսկոպո-
 սացն վասն անձինն տալոց է պատաս-
 իանի:

Ասեն ամենայն եպիսկոպոսունքն
 այս դատաստան պահեսցէ զխաղաղու-
 թիւն յամենայն ժամ եւ ամենեցուն
 միարանութեան առիթ լիցի:

ԺԳ. Եւ որ յամենայն կողմանց
 զմիտս իմ հարկանէ, չէ արժան լուել
 եթէ եպիսկոպոս ցասկոտ իցէ, որ չէր
 արժան այնպիսունն առն եւ արագ ի
 ցասունն գրգռիցի, ընդ երիցու կամ
 ընդ սարկաւագի եւ ընկենուլ յեկեղեց-
 ւոյ կամիցի, այնմ պարտ է խնամ տա-
 նել՝ զի մի յանկարծ (անմեղն) դա-
 տապարտիցի այնպիսին եւ ի հաւասա-
 րութենէ զրկեսցի: Ամենեքին ասա-

նայ իւրոյ — 10 D յօրէնս G զօրէնս — 11 DK ապայ
 B—G թէ A զայս BCDK զայս G չունի՝ զայդ EF յի-
 ճեցէ (փոխանակ՝ իշխեսցէ) — 12 EF եթէ — 13 C
 պատասխանատուութեան G պատասխանատուութեան
 պարտական լինիմ նմա I պատասխանատուութեան —
 14 K լինել — 15 G դատաստան խաղաղութեան —
 17 A զիմաստութիւնն (?) G զիմաստութիւնն:
 ԺԳ. 1 DK եպիսկոպոսն — 2 DK լուել DK պար-
 տիմ I ոչ պարտ եմ — 3 G թէ CE—GH բարկացող
 — 4 BDK այսպիսոյ G ոչ ոք պիտոյ է պակսիս առն
 — 5 I կրանաւորիլ G չունի՝ եւ — 6 AG երկոյն —
 — 7 I չունի՝ զոմանս ABC յեկեղեցոյն DK եկեղեցոյն
 I եկեղեցոյն BCDG կամեսցին EFI կամիցի —
 10 B—IK ամենեքին:

5464-4.2

(Հին քարգմանութիւն)

ցին, որ արտաքսին ունի իշխանութիւն յեպիսկոպոսն նորին մայրաքաղաքին սոյն գաւառին ապաւինել, ապա եթէ մայրաքաղաքի եպիսկոպոսն (ՔՊ. 66ա¹) ոչ իցէ անդ ի մատագոյն գաւառին եպիսկոպոսն ընթացի եւ աղաչեացէ, զի ճշմարտիւ խուզեցի իր նորա, քանզի ոչ է պարտ չտալ զլսելիս աղաչողացն եւ այն եպիսկոպոս, որ կամ իրաւամբք կամ յանիրաւի եհան, այնպիսին իրաւարար բերել, զի հարցաքննին իրացն եղիցի եւ կամ հաստատեցի նորա գատաւձիւն կամ ուղղութիւն լիցի:

Բայց նախ առաջին զգուշիւ եւ հաւաստեալ ամենայն ինչ քննեցի եւ զոր հանեալն է յօրինաց յառաջ քան զքննութիւն իրին անձին վրէժխնդիր ոչ պարտի առնել հաղորդութեան:

Իսկ եթէ ժողովեալ ոմանց յուխտաւորաց տեսցեն զամբարտաւանութիւն եւ զամբարհաւաճութիւն նորա, քանզի ոչ իրաւացի է թշնամանս կամ բամբասանս նանիր կրել, դառնագոյն եւ ծանրագոյն բանիւք պարտին դարձուցանել զայնպիսին, զի որ զվայելուչսն հրամայէ սպասաւորեն նոցա եւ հնազանդին, զի զոր օրինակ (ՔՊ. 66ա²) եպիսկոպոս ընդ սպասաւորաց պարտի աչալուրջ ունել զկամս եւ զսէր, նոյնպէս եւ որ ընդ հնազանդութեամբն են աննեղ սպասաւորութիւն եպիսկոպոսաց կատարել պարտին:

ԺԵ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասաց եւ զայս ամենայն սահմանեցաք, զի եթէ ոք եպիսկոպոս յայլ ի նահանգէ կա-

11 B արտաքսն CDE—GHK արտաքսն I արտաքսն էն — 12 B—IK յեպիսկոպոսն A մայրաքաղաքայն B—EHI մայրաքաղաքայն F մայրաքաղաքին GK մայրաքաղաքայն — 13 BCDG նոյն — 14 EFH մայրաքաղաքայն — 19 DK ի աղաչանացն — 20 A իրաւամբ — 21 B—DGK անիրաւի EFHI անիրաւի EFGHK էհան — 22 I բերել G հարցաքննին — 23 C եղիցին — 24 D եւ կամ — 25 DK յառաջին I զգուշիւ — 28 EFI վրէժխնդրութիւն — 29 B—HK հաղորդութեան — 30 G ժողովել BCEFG յուխտաւորացն DIK ուխտաւորացն — 31 I տեսցին D դամբար-

(Հ. Գարբրեանի քարգմանութիւն)

ցին, որ մերժեցան իշխան լիցի զլիմել առ եպիսկոպոս մայրաքաղաքի նահանգին այնորիկ, ապա եթէ մայրաքաղաքին եպիսկոպոսն անդ ոչ իցէ, առ մերձաւոր եպիսկոպոսն երթիցէ եւ աղաչեացէ ճշգիւ գտակաւ հարց եւ փորձ առնել իրաց նորա, քանզի չէ արժան չառնել երեսս աղաչելեացն եւ եպիսկոպոսին՝ որ յիրաւի կամ յանիրաւի զայնպիսին մերժեաց, արժան է համբերել՝ զի քննութիւն իրացն կատարեցի եւ այնպէս կամ վճիռ նորա կացցէ եւ կամ ուղղութիւն առցէ: Այլ մինչ չեւ խնամով եւ հաւաստեալ ամենայնի քննեալ եւ փորձեալ, որ զհաղորդութիւն չունի, չէ մարթ այնպիսոյն յառաջ քան զգատաւորան անձամբ անձին ի հաղորդութիւն մատչել: Ապա եթէ ժողովեցին ոմանք յուխտաւանաց (յեպիսկոպոսաց) եւ տեսցեն զհարտութիւն եւ զամբարտաւանութիւն նորա, քանզի չէ արժան յանիրաւի թշնամանել եւ անարգել զեպիսկոպոսն, դառն եւ խիստ բանիւք կշտամբեցեն զայնպիսին, զի երթեալ ծառայեցեն եւ հնազանդ լիցին եպիսկոպոսին, որ զարժանն հրամայէ: Զի զոր օրինակ պարտ եւ պատշաճ է եպիսկոպոսին սէր սերտ եւ գութ ընդ սպասաւորան ունել, նոյնպէս եւ որ ընդ իշխանութեամբն են արժան է առանց նենգութեան ծառայութիւն հարկանել եպիսկոպոսացն:

ԺԵ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասէ. Եւ զայս եւս ամենեքին սահմանեցուք, զի եթէ ոք եպիսկոպոս յայլմէ վիճակէ

հաւանութիւն K զանրաւ հաւանութիւն — 34 բանբասան G դառնաղոյն — 35 I չունի՛ եւ ծանրագոյն — 36 BDGK վայելուչսն C վայելուչս — 37 A հրամայէ I սպասաւորին DK ըսպասաւորին BCEFGHI նմա D նմայ (կարելի է գուցէ ճմա՞ ճիշդ ըլլայ) — 38 I չունի՛ զի — 39 G եպիսկոպոսք DK ըսպասաւորաց — 40 G պարտին BDK աչալուրջ BCDGK զկամս — 41 I եւ որք G ընդ նորա հն... — 42 DIK ըսպասաւորութիւն: ԺԵ. 2 BCDGIK թէ — 3 DK յեպիսկոպոս G յեպիսկոպոսի I այլ ի նահանգէ D այլ ի նայհանգէ:

(Հին քարգմանութիւն)

մեացի զայլոյ սպասաւոր առանց կամ մաց իւրոյ եպիսկոպոսին յաշտիճան ինչ կարգել, անգաւր եւ անհաստատուն եղիցի այնպիսի կարգաւորութիւն կարծեցեալ: Ապա եթէ ոմանք զայս անձանց հրամայեցեն յեղբարց եւ յեպիսկոպոսակցաց մերոց եւ ի յիշումն եւ յուղղութիւն պարտին ածել: Ամենեքին ասացին՝ եւ այս սահման կացցէ անքակտելի:

ԺԶ. Այետիրոս եպիսկոպոս ասաց՝ ոչ անգիտանայք թէ՛ ո՞րպիսի եւ ո՞րքան է Թեազոնիկեցոց մայրաքաղաքն, արդ բազում անգամ ի սա յայլ գաւառաց երիցունք եւ սարկաւազունք դան եւ ոչ բովանդակէ նոցա սակաւ (ՔՊ. 66բ¹) ժամանակ լինել անդ, այլ բազում ժամանակս անդ մնան կամ թէ երբեք ուրեք յետ բազում ժամանակի յիւրեանց տեղիս դառնալ հարկաւորին, արդ վասն այսպիսեացն սահմանելի է:

ԺԷ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասաց՝ ժամանակք եւ ի վերայ եպիսկոպոսաց սահմանեալ պահեցին եւ ի վերայ նոցա:

ԺԸ. Ոսիրոս եպիսկոպոս ասաց՝ թելադրելով եւ եղբորն մերոյ Ոլիմպիեայ եւ այս հաճոյ թուեցաւ թէ՛ եպիսկոպոս կամ ուխտաւոր բոնութիւն կրեալ անիրաւութեամբ արտաքսեցի վասն տգիտութեան եւ կամ վասն խոստովանութեան տիեզերական եկեղեցոյ կամ վասն ճշմարբա-

4 HI զայլոյ DK ըսպասաւոր — 5 BCDK իւրոյ BCDEFGHK յաստիճան — 7 I այնպէս A կարգաւորութիւն (?) — 8 BCDGK թէ — 9 DK յանցանց G յանձնաց I հրամայեցին I եղբարց — 10 AI եպիսկոպոսակցաց A—IK յիշումն I ուղղութիւն — 11 C չունի՛ պարտին — 12 B—I չունի՛մ եւ — 13 EFI անքակտելի: ԺԶ. 1 BDGK Այետիրոս G չունի՛ եպիսկոպոսաց ոչ անգիտանայք — 2 DK անդիտանայ — 3 ABDK Թեազոնիկեցոց H Թեազոնիկեցոց — 4 DK ի սայ Թեազոնիկեցոց H Թեազոնիկեցոց — 5 BDK ի սայ — 6 A բազումակէ — 7 G չունի՛ այլ — 9 BCDGIK երբ ուրեք EF թէ երբ ուր յետ B յետ բազում ժամանակի յիւրեանց ժամանակի յիւրեանց —

(Հ. Գարբրեանի քարգմանութիւն)

կամիցի զայլոյ սպասաւոր առանց կամ մաց եւ հաւանութեան բուն եպիսկոպոսին յաշտիճան ինչ մերձեցուցանել, անոյժ եւ անհաստատ համարեցի: Ապա եթէ ոմանք յայսպիսի ինչ մտաբերեցին, յեղբարց մերոց եւ յեպիսկոպոսակցաց խրատեցին եւ ուղղեցին: Ասեն ամենեքին. Եւ այս սահման եւ կանոն անշարժ կայցէ:

ԺԶ. Այետիրոս եպիսկոպոս ասէ. Զէք ինչ անտեղեակ թէ՛ որչափ եւ որպիսի իցէ Թեազոնիկեցոց մայրաքաղաք: Քանզի բազում անգամ յայլոց նահանգաց երիցունք եւ սարկաւազունք անդր հասանեն եւ չհամարին բաւական սակաւ ինչ ժամանակ յամել, այլ անդէն դեզերեն մնան եւ հազիւ յետ բազում ժամանակաց ի վերայ անցանելոց բռնագատին դառնալ յեկեղեցիս իւրեանց: Վասն այնպիսեացս արժան է սահման կարգել:

(ԺԷ.) Ոսիրոս եպիսկոպոս ասէ. Սահմանք եւ կանոնք որք վասն եպիսկոպոսաց որոշեցան եւ վասն նոյին պահեցին:

ԺԸ. Ի թելադրութենէ եղբոր մերոյ Ոլիմպեայ եւ այս հաճոյ թուեցաւ՝ զի եթէ ոք եպիսկոպոս բոնութեամբ՝ առանց իրաւանց յաթոռոյն մերժեցի կամ վասն դիտութեան կամ վասն խոստովանութեան կաթուղիկէ եկեղեցոյ կամ վասն ճշմարտութեանն ջատագով կալոյ եւ ի վտանգէն

10 GI իւրեանց I հարկաւոր են BCDGK այսպիսեաց H այսպիսեաց: ԺԷ. 1 Հմտ. Գարբրեանի քարգմանութիւնը, որ այս ու նախորդ կամոնք կամ վիճակ իրարու կը կցէ — 2 C չունի՛ եւ — 3 BCDGK սահմանել (?) — 4 BEFGH սոցա DK սոցայ: ԺԸ. 2 A EFGHI մերոս B մերո A Ոլիմպիեայ BC Ուղղութիւն DIK Ուղղութիւն EF Ուղղութիւն G Ուղղութիւն H չունի՛ Ոլիմպիեայ — 3 B—I եթէ — 4 G ուխտաւոր բռնաւոր բոնութիւն I բոնութեամբ — 5 BCDGK կրել (?) — 6 B—IK չունի՛մ եւ — 8 A եկեղեցոյ B եկեղեցոյ:

(Հին քարգամուրիւն)

տուրեան վրէժխնդրութեան փախչե-
 10 լով ի վտանգէն անմեղ եւ ընդ կարգաւ
 լինել, եկեացէ յայլ ի քաղաք՝ մի ար-
 գելուլ անդ, այսքան կեալ, մինչեւ
 դարձցի եւ զթշնամանացն, որ եղեւն ի
 նա զերծումն գտանել կարացցէ, քան-
 15 զի խիստ եւ ծանրագոյն փախուստ
 կրեալ յանիրաւ (թՊ. 66բ²) ոչ ընդու-
 նելի ի մէնջ, քանզի բազում լաւակա-
 մութիւն եւ սիրակամութիւն պարտ է
 շնորհել այնպիսուոյն: Ամենեքին ասա-
 20 ցին՝ հաճոյ թուեցաւ եւ այս:

ԺԹ. Գաւզենտիոս եպիսկոպոս ա-
 սաց. զիտե՛ս, եղբայր Ա. յետիէ, եթէ
 յետ այնորիկ անդրէն կարգաւորեալ
 եպիսկոպոսին այսուհետեւ խաղաղու-
 5 թիւն հաստատեցի, զի մի նշխարք
 երկպառակութեան մնացեն յեկեղե-
 ցական կանոնս, թուեցաւ եւ որք ի
 Մովսէսէ կարգեցան եւ ոյք յՆւտիա-
 քինոսէ, քանզի նոցա եւ ոչ մի ինչ մե-
 10 զանք գտան՝ զամենեսին ընդունել:

Ի. Ոսիոս եպիսկոպոս ասաց՝ իմոյ
 նուաստութեանս է այս դատավճիռ,
 քանզի հեզք եւ համբերողք պարտիմք
 լինել եւ հանապազորդ առ ամենեսեան
 5 ունել զորովս, որք միանգամ ի վի-
 ճակէ եկեղեցական յառաջ մատեան
 յոմանց յեղբարց մերոց, եթէ կա-
 մեացին դառնալ անդրէն, յորս եւ ա-
 նուանեցան յեկեղեցիս յայսմհետէ ըն-
 0 զունել, բայց Նւտիքիանոսի որ չեւ
 եպիսկոպոսի է անուն անձին, պարտ է
 վրէժ խնդրել, այլ (թՊ. 67ա¹) եւ

(Հ. Գաբրիելեանի քարգամուրիւն)

ապրեալ իբրեւ անպարտ եւ սուրբ իցէ,
 եկեացէ յայլ քաղաք, մի արգելցի այն-
 պիսին բնակել անդէն, մինչեւ այսրէն
 դարձցի կամ որ ի վերայ նորա եղան
 թշնամանքն բարձցին, քանզի խիստ
 եւ ծանր է՝ զի որ յանիրաւին մերժե-
 ցաւ՝ ոչ ընկալցի ի մէնջ, զի առաւել
 եւս արժան է մարդասիրութեամբ եւ
 մտաղիւրութեամբ ընդունել զայն-
 պիսին: Ասեն ամենեքեան՝ եւ այս
 հաճոյ թուեցաւ:

ԺԹ. Գաւզենտիոս եպիսկոպոս
 ասէ, զիտե՛ս եղբայր Ա. յետիէ, զի
 յորմէ հետէ եպիսկոպոս կացեր՝ խա-
 ղաղութիւն շահեալ կալաւ, այլ զի մի
 ինչ հետք երկպառակութեան մնացեն
 վասն եկեղեցականաց կամ եղեւ զի որ
 ի Մուսէսէն եւ յՆւտիքիանոսէ ձեռ-
 նագրեցան ամենեքին ընդունելու-
 թեան արժանի լիցին, քանզի չեն ինչ
 նոքա մնասակարք:

Ի. Ոսիոս եպիսկոպոս ասէ,
 իմում չափաւորութեան այսպէս թուի
 թէ, վասն զի արժան է մեզ հեզ եւ
 համբերող լինել եւ հանապազ գութ
 առ ամենեսին ունել, զորս միանգամ
 յուխտ եկեղեցւոյ մերձեցուցին, ո-
 մանք յեղբարց անտի մերոց, զայն-
 պիսին չէ արժան այսուհետեւ ընդու-
 նել, եթէ չառնուցուն յանձն երթալ
 յեկեղեցիսն, յոր սահմանեցան: Այլ
 Նւտիքիանեայ չէ արժան եւ ոչ զեպիս-
 կոպոսի անուն անձին առնուլ, եւ ոչ

Այտե՛ս EF Ա. յետիէ H Ա. յետիէ G թէ — 3 A անդէն —
 4 Հմմտ. Գաբրիելեանի քարգամուրիւնը F եպիսկո-
 պոսի — 8 C—IK Մովսիսի B—I եւ որք BCDGHK
 յեւտիքիանոսէ EFI յեւտիքիանոսէ — 10 A գտանք
 I մեզն գտան DK զամենեսեան:
 Ի. 1 A իմո նուաստութեան քէ F չունի՛ է G դա-
 տավճիռս — 3 EFG համբերողք I համբերաւորք I պարտ
 եմք — 5—10 Հմմտ. Գաբրիելեանի քարգամուրիւնը
 — 5 EI չունի՛ն ունել BG զորով C զորով DK զորովք
 EFHI զորովս — 7 B—IK եղբարց — 9 AG եկեղեցիս —
 10 BCDGK եւտիքիանոս E եւ տիքիանոսի F եւտիք-
 փանոսի DK որ չէ — 11 A եպիսկոպոս BCEFGI
 չունի՛ն է — 12 A սպար:

9 BDK փաղչելով EFH փախչել I փախչելի
 վտանգէն — 11 H լինել G ի յայլ G քաղաքի
 A մի արգելաւ B—FIHK արգելուցու — 12 EFI
 չունի՛ն՝ անդ HK այնքան EFHI կալ A մինչեւ —
 13 G թշնամանացն GK որ եղեւ — 14 DK ի նայ
 G զեղծումն E կարացէ F կարացցէ — 15 G փա-
 խուստ — 16 Հմմտ. դարձեալ Գաբրիելեանի քարգ-
 մամուրիւնը DK կեալ DK ոչ ընդրնիլ ի մէնջ BCG
 ընդունել ի մէնջ EFH ընդունեալ ի մէնջ — 18 G
 չունի՛ն՝ եւ սիրակամութիւն B—IK պարտի ABDGK
 այնպիսոյն — 19 A չունի՛ն՝ ամենեքին ասացին G ամե-
 նեքեան:
 ԺԹ. 1 A Գաւզենտիոս B Գաւտենտիոս CGH Գա-
 տենտիոս DK Գաւտենտիոս EF Գաւտենտիոս — 2 CDK

(Հին քարգամուրիւն)

ոչ զՄովսէսէ եպիսկոպոսութեան ար-
 ժանի գոլ կարծել, իսկ եթէ աշխար-
 15 հական հաղորդութիւն պահանջեցեն
 ոչ էր պարտ նոցա ուրանալ: Ամենե-
 քեան ասացին՝ հաճոյ է:

ԻԱ. Գաւզենտիոս եպիսկոպոս ա-
 սաց՝ այսօրիկ փրկչապէս եւ կարգաւ
 սահմանեալք եւ վայելչաբար առ ի
 սաստումն մեզ քահանայիցս եւ Աս-
 տուծոյ հաճոյ եւ մարդկան, զոյժ եւ
 5 զօրութիւն նոցա ունել ոչ կարացցէ,
 եթէ ոչ երկիւղիւ հետեւեցէ արտա-
 բերեալ դատավճռացս: Քանզի զի-
 տեմք եւ բազում անգամ վասն սակա-
 10ւուց ոմանց զանամօթութեանց զաս-
 տուածային եւ զպաշտելի անուն քա-
 հանայութեան ի բամբասանս գալ:
 Արդ եթէ ոք որ՝ ամենեցուն հաճոյ
 թուեցաւ. իշխեսցէ ամբաստանու-
 15 թեամբ, մանաւանդ եւ կամ ամբար-
 հաւածութեամբ կամաց հաճոյ լինել,
 այլ ինչ ոչ գործել զիտացցէ, զի ի
 յանցանս պատասխանատուութեան
 20 տիւն եւ զարժանաւորութիւնն (թՊ.
 67ա²) եպիսկոպոսութեանն ի բաց ըն-
 կենուլ: Ամենեքեան պատասխանի ա-
 բարին՝ վայել է եւ հաճոյ են այսպիսի
 կամք եւ այս անտի եւեթ մանաւանդ
 25 ճանաչելի եղիցի եւ կատարեսցի, եթէ
 իւրաքանչիւր ոք ի մէնջ յանցս եւ
 յոահս կարգեալ են, տեսանելով
 եպիսկոպոսին խնդրեսցէ զպատճառն
 ուղղոյն եւ ուր զուղեղնացութիւնն
 30 արասցէ եւ եթէ գտցէ զնա ի պաղատն
 անդր երթալ՝ խնդրեսցէ ի նմանէ

(Հ. Գաբրիելեանի քարգամուրիւն)

զՄուսէս արժան է եպիսկոպոս կոչել:
 Ապա եթէ ընդ աշխարհականսն հա-
 ղորդութիւն խնդրեսցեն՝ տալ արժան
 է: Ամենեքին ասեն. Հաճո՛յ է:

ԻԱ. Գաւզենտիոս եպիսկոպոս ասէ,
 Այս ամենայն սահմանք որ որոշեցան ի
 փրկութիւն եւ յուղղութիւն կարգաց
 եւ ի պատիւ քահանայիցս, հաճոյք Աս-
 տուծոյ եւ մարդկան, չէ մարթ թէ ու-
 նիցին ոյժ եւ զօրութիւն, եթէ ոչ իցէ
 ահ եւ երկիւղ զհետ վճռոցն, որ
 տուան: Քանզի մեզէն իսկ զիտեմք,
 զի բազում անգամ վասն սակաւուց
 լրբութեան աստուածեղէն եւ պաշ-
 տելի անուն քահանայութեանն յա-
 նարգութիւն հասանէ: Արդ եթէ ոք
 համարձակեսցի եւ հակառակ կարգաց
 ընդ որ ամենեքին կամեցան, ջանայցէ
 ամբարտաւանութեան եւ սիգութեան
 եւ ոչ եթէ Աստուծոյ հաճոյ լինել եւ
 այլազգ ինչ գործ գործեսցէ, զիտացցէ
 զի ընդ յանցանօք եւ ընդ պատասխա-
 նատուութեամբ է եւ զպատիւ եպիս-
 կոպոսութեան վտարանդի տայցէ:

Ամենեքին ասեն. Արժան է եւ հա-
 ճոյ է մեզ այս կանոն:

(ԻԱ. Բայց այս եւս աստէն առա-
 ւելագոյն յայտ եւ ծանօթ լիցի եւ ար-
 դեամքք կատարեսցի, զի եթէ ոք ու-
 բերք ի մէնջ, որ յանցս արքունական
 ճանապարհին եպիսկոպոսք իցեմք,
 տեսանիցէ զայր եպիսկոպոս, հարցցէ
 զպատճառս անցանելոյն եւ թէ յո՛ ու-
 բերք երթայցէ եւ իբրեւ զիտացցէ թէ՛
 ի բանակն երթայ, խնդրեսցէ ի նմանէ

13 E—GI զՄովսիսէ — 14 EF յաշխանս I պա-
 հանջեցեն — 17 BCDGIK ամենեքին F այս հաճոյ է:
 ԻԱ. 1 A Գաւզենտիոս B Գաւտենտիոս C Գաւտեմ-
 տիոս DK Գաւտենտիոս EFGH Գաւտենտիոս — 2 I կարգաւք
 — 4 I իրահանայից — 5 DEFG զպատուութիւն G նորա
 — 8 DK դատավճըն առս EGH դատավճռոցս —
 10 I չունի՛ն՝ ոմանց — 12 BDK ի բանբասանս
 13 D չունի՛ն՝ որ — 14 BD անբաստանութեամբ —
 15 EFI ամբարտաւանութեամբ —
 16 H լինել — 18 BCDK ի յանց G յանձն EFH զի
 յանց I զի եւ յանց C պատասխանատուութեան G պա-

տասխանատուութեան I պատասխանատուութեան —
 19 F եւ զինքն եւ EF պատիւն — 20 AFI զարժանաւ-
 րութիւն AC եպիսկոպոսութեան — 21 EFHI եպիսկո-
 պոսին C ի բաց ի բաց ընկենուլ — 22 B—IK ամենե-
 քին DK պատասխանի ետուն — 24 DK եւ եղ GI եւ
 եթէ F եւ եւեթ — 26 B—IK յանցանս DK յոահս
 G ոահս — 28 (յաւագոյն՝ զեպիսկոպոս) I զպատ-
 ճառս — 29 EFHI ուղղոյն AEFH զուղեղնացու-
 թիւնն I զուղեղնացութիւն — 30 I զայր DK զնայ
 BCD ի պալատ K ի պալատ EFGH ի պալատն անդր
 — 31 C անդ DK անդրը CDEFHI երթեալ:

յիւրմէ դաւառէ անցցէ յայլ դաւառ, յորում են եպիսկոպոսք առանց կոչելոյ յեղբարցն եւ զի մի թուիցիմք փակել զգրուես սիրոյ: Եւ այսմ եւս նոյն օրինակի ի դէպ է յառաջագոյն խնամ տանիլ, զի եթէ ոք յեպիսկոպոսաց յայլում դաւառի ընդդէմ եղբոր իւրոյ եւ եպիսկոպոսակցի ունի զգառ եւ ոչ մին ի նոցանէ հրաւիրեսցէ յայլմէ դաւառէ (ճանաչող) եպիսկոպոսունս: Եւ եթէ ոք յեպիսկոպոսաց ի դատի ինչ թուիցի դատապարտելի եւ համարեսցի դանձն ոչ անիրաւ, այլ արդար դատս ունիլ, մինչեւ եւս յետս կոչիլ դատաստանի, եթէ ձերդ սիրոյ հաճոյ թուի. պատուեսցուք զյիշատակ (ՔՊ. 23բ) առաքելոյն Պետրոսի, զի յայնցանէ որք դատեսցին զրեսցի Յուլիոսի եպիսկոպոսին Հոովմայ եւ ի ձեռն մերձաւոր եպիսկոպոսաց դաւառին, եթէ հարկ լիցի միւսանդամ նորոգեսցի դատն եւ նա տացէ զճանաչող զդատաւորս: Եւ եթէ չէ հնար այնպիսոյն ցուցանել զգառ մինչեւ պէտք լինել այնմ կրկին դատի, որք միանդամ դատեսցան, մի տկարացին, այլ հաստատեսցի տուեալն դատակնիք:

Գ. Գաւառէնսիոս եպիսկոպոս ասէ. եթէ կարեւոր թուի յաւելուլ ի վերայ այսր վճռոյ, զոր անկեղծ սիրով խօսեսցայ, զի ոք յեպիսկոպոսաց զրկեալ իցէ դատաստանաւ եպիսկոպոսաց՝ որք են ի մերձեկայս եւ ասիցէ թէ զարձեալ պատշաճի ինքեան պաշտպանել զգառն, մի՛ կարգեսցի այլ ոք յաթոս նորա մինչեւ եպիսկոպոսն Հոովմայ ծանուցեալ զգառն՝ հատցէ զվճիւր:

Ե. Ասէ Ողիոս եպիսկոպոս եւ այս հաճոյ եղեւ, զի եթէ ամբաստանեալն իցէ եպիսկոպոս եւ ամենայն ժողովեալ եպիսկոպոսքն այնր դաւառի դատեսցեն եւ ընկենուցուն զնա յաստիճանէ իւրմէ, եթէ բողոքեսցէ որ թուի ընկալեալն ապատան լիցի յերիցս երանեալ եպիսկոպոս եկեղեցւոյն Հոովմայ եւ կամիցի. լսելի լինիլ, եթէ արդար համարեսցի կրկին նորոգել քննութեան, զրեսցէ եպիսկոպոսն Հոովմայ այնց եպիսկոպոսաց, որք յայլ սահմանակից եւ ի մերձաւոր դաւառս են, զի նոքա զգուշութեամբ քննեսցեն զամենայն եւ սահմանեսցեն ըստ հաւատոյ ճշմարտութեան: Եւ եթէ նա որ խնդրէ կրկին լսելի լինել դատին իւրոյ, ազաչանօք իւրովք շարժեսցէ զեպիսկոպոսն Հոովմայ առաքել ի կողմանէ իւրմէ քահանայս, (ՔՊ. 24ա) լիցի իշխանութեան նորա՝ զինչ եւ կամիցի եւ համարիցի, եթէ վճռեսցէ թէ՛ պարտ է առաքել որոց պո-

լով առաջիկայ ընդ եպիսկոպոսացն դատեսցին, կալցին եւս զիշխանութիւն անձին նորա, յորմէ կարգեսցան, լիցի նորա կամս. իսկ եթէ համարեսցի շատ լինել դաւառակից եպիսկոպոսացն զիցէ վախճան դատի, արասցէ, զոր ինչ դատեսց ամենիմաստ խնդ(ր)ով իւրով:

Գ. Եւ չէ պարտ տալ հրաման ձեռնադրելոյ եպիսկոպոս, եթէ յաւան ինչ եւ եթէ ի փոքրիկ քաղաք, որում շատ է միայն երէց, քանզի չէ հարկ լինել անդ եպիսկոպոսի, զի մի՛ անուն եւ իշխանութիւն եպիսկոպոսի նուաստացի:

Է. Ասէ Ողիոս եպիսկոպոս՝ թախանձանք եւ կարի յաճախութիւնք եւ անիրաւ խնդիրք ետուն մեզ չունել այնպիսի շնորհս կամ համարձակութիւն, որովհետեւ ոմանք յեպիսկոպոսաց ոչ զաղարեն զնալ յարքունիս (ըն. յարզունիս) ի մեծարանս, նա՛ յԱփրիկէ, որք ըստ ծանօթանալոյ մեր, զոր սրբազան եղբոր եւ եպիսկոպոսակցի մերոյ Գրատիոսի անդոսնեն զփրկաւէտ խրատս եւ արհամարհեն, զի ոչ միայն բերեն պատճառս բաղմապատիկս եւ դատս վասն զնալոյ յարքունիս ի մեծարանս, որք ոչ ունին զիտել եկեղեցւոյ, եւ ոչ որպէս սովոր եւ պարտ է լինել ի թիկունս հասանել աղքատաց կամ այրեաց կամ որբոց, այլ ի խնդրել վասն ոմանց զարժանապատուութիւնս եւ զպաշտօնատրութիւնս աշխարհականս: Արդ սոյն այս թիւրիւթիւնս (?) երբեմն ոչ միայն շարժէ զտրտունջս, այլ եւ դայթակղութիւնս: Եւ վայելուչ է եպիսկոպոսաց միջնորդել վասն նոցա որք (ՔՊ. 24բ) անիրաւ բռնութեամբ հարստահարին. կամ եթէ նեղի այրին կամ զրկի որբն. սակայն եթէ սոյն այս անուանք. ունիցին զիրաւացի դատ կամ զինդիր: Արդ ով պատուական եղբարք, եթէ հաճոյ է ձեզ, սահմանեցէք, զի մի եպիսկոպոսունք զնասցեն ի մեծարանս, բայց միայն որք զուցէ զբովք բարեպաշտ կայսերն հրաւիրեալն կամ կոչեսցեալն իցեն: Այլ քանզի ստէպ պատահի ապաւինիլ յողորմութիւն եկեղեցւոյ, որոց կրեն զրկանս կամ որոց յանցուցեալն յարստոս կամ ի կղզիս դատապարտին կամ ընդունին հաւատեալ զինչ եւ իցէ վճիւր, պարտ է նպատել այսպիսեաց եւ անտարակոյս հայցել զներողութիւն. Արդ որոչեցէք զայս, եթէ հաճոյ է ձեզ: Ամենեքին ասացին. Հաճոյ է, սահմանեսցի:

Ժ. Ասէ Ողիոս եպիսկոպոս. եւ զայս կարեւոր համարիմ ամենայն խնամով եւ զգուշութեամբ քննել, զի թէ ոք յարտաքնոց, եթէ

մեծատուն եւ եթէ ուսումնական համարեսցի արժանի եպիսկոպոսութեան, նախ կատարեսցէ զպաշտօն ընթերցողի եւ սարկաւազի եւ երիցու ըստ իւրաքանչիւր աստիճանի, զի թէ արժանի համարեսցի, մարթասցի ելանել ի ծաղ եպիսկոպոսութեան յառաջադիմութեամբ: Եւ կալցի զաստիճան իւրաքանչիւր կարգի ոչ առժամանակ մի, այլ ընդ երկար, որով զհաւատս եւ զամբոճութիւն վարուց եւ զհաստատութիւն եւ զբարեկարգութիւն հնար իցէ ճանաչել եւ ինքն աստուածային քահանայութեանն արժանաւոր դուեալ հասցի ծայրագոյն պատուոյն: Զի այս վայել է զիտութեան եւ (ՔՊ. 25ա) բարիօք կենակցութեան, անարդութեամբ եւ արագ մատչել յայն, զի անյատաղ եւ վաղվաղակի կարգեսցի եպիսկոպոս կամ երէց կամ սարկաւազ: Քանզի ըստ այսմ իրաւամբք համարի մատաղատունի: Որովհետեւ եւ երջանիկ առաքեալն եւ վարդապետն հեթանոսաց թուի արկելուլ, մի վաղվաղակի զնել ձեռս: Զի փորձ ընդ երկար ժամանակն մարթասցի հաւատեալ ցուցանել զզնացս եւ զվարս իւրաքանչիւրոցն: Ասացին ամենեքին. Հաճոյ է մեզ եւ չէ պարտ ընաւ թիւրել կամ խանդարել զայդոսիկ:

ԺԳ. Ասէ եպիսկոպոսն Ողիոս, եւ այս եւս հաճոյ լիցի ամենեցուն, զի եթէ սարկաւազ կամ երէց կամ այլ ոք ի ժառանգաւորաց բանադրեալ իցէ եւ ապաւինեսցի յայլ եպիսկոպոս, որ ծանեալ զայն զիտելով որ նա մերժեալ է հաղորդութենէ, յիւրմէ եպիսկոպոսէ, չէ պարտ անիրաւելով եպիսկոպոսի եղբոր իւրոյ հաղորդիլ ընդ նմա: Ապա եթէ յանդիմանցի առնել զայս՝ զիտացէ՝ թէ ի ժողովիլ եպիսկոպոսաց պարտի ջատագովել զգառ իւր: Ասացին ամենայն եպիսկոպոսունք. Այս դատաստան հանապազ պահեսցէ զխաղաղութիւն եւ պաշտպանեսցէ ձայնակցութեան:

ԺԷ. Ասէ Ողիոս եպիսկոպոս, եւ զայս եւս հարկ է ձեզ սահմանել, զի թէ եպիսկոպոս ոք եկեսցէ (ի) քաղաքէ ի քաղաք կամ (յ) իւրմէ դաւառէ յայլ դաւառ եւ յաւէտ ծառայելով ամբարշտութեան քան աստուածապաշտութեան ընտրեսցէ բնակիլ ընդ երկար յօտարին քաղաքի, զի դուցէ դէպ լիցի եպիսկոպոսի տեղեոյն չլինել այնչափ հմուտ եւ զիտուն եւ որ եկն սկսանիցի արհամարհել զնովաւ եւ ստէպ խօսիլ առ ի անպատիւ եւ նկուն առնել զանձն նորա, մինչեւ յայս սակա անտարակոյս թողուլ լքանել զաւանդեալ նմա

զեկեղեցի (ՔՊ. 25բ) եւ անցանել յայլ: Արդ սահմանեցէք զժամանակ, քանզի ոչ ընդունել զեպիսկոպոսն ամբարշտութիւն է, եւ եթէ ընդ երկար կացցէ մնացէ յօտարին վիճակի՝ վրասակար: Եւ առ ի խափանել ի դէպ է կանխաւ խնամ տանել այսմ: Արդ յուշ լիցի ձեզ վասն եղբարց մերոց յանցեալ ժողովն, զի եթէ աշխարհականս յամեսցէ ի քաղաքի անդ, յորում է, զերիս կիւրակէս, այս է զերիս եօթնեակս ի ժողովն ոչ երթայ՝ զրկեսցի ի հաղորդութենէ (այս է յերիս շարաթս ի ժողովրդապ[ետա]կան եկեղեցւոյ հեռացի): Արդ եթէ այսպէս սահմանեսցաւ վասն աշխարհականաց, եւս առաւել անվայել եւ անարժան է եպիսկոպոսի, եթէ չիցէ ի միջի այնչափ ծանր եւ ստիպողական հարկաւորութիւն, որ արգելուցու, մինչեւ առաւել եւս քան զսահմանեալ ժամանակ բացակայ լինել յեկեղեցւոյ իւրմէ: Ամենեքին ասացին. Հաճոյ է մեզ:

ԺԸ. Ասէ Ողիոս եպիսկոպոս միաբան սահմանեսցուք եւ զայս. զի թէ ոք յեպիսկոպոսաց կամիցի յայլմէ վիճակէ ձեռնադրել զոք ի պաշտօնեայ առանց հաւանութեան սեփական եպիսկոպոսի, ապախտ եւ ունայն համարեսցի այնպիսի ձեռնադրութիւն: Եւ եթէ ոք արասցէ զայս, խրատեսցեն եւ յանդիմանեսցեն զնա եղբարքն եւ եպիսկոպոսակիցքն: Ասացին ամենեքեան. Այս վճիւր հաստատուն եւ անչարժ կացցէ մնացէ:

ԺԹ. Ասէ Աւետիոս եպիսկոպոս. դուք ինքնին զիտէք, զթեաղոսիկ մայրաքաղաք թէ՛ որպիսի՛ եւ զի՛նչ իցէ, արդ յաճախ զնան անդ քահանայք եւ սարկաւազունք ի գաւառաց եւ ոչ շտտացեալ սուղ ինչ ժամանակ լինել անդ՝ անդէն անցուցանեն զամենայն ժամանակս կամ հաղիւ ուրեմն յետ բազմաժամանակեայ աւուրց բռնադատին դարձ առնել յեկեղեցիս իւրեանց. Ապա եւ վասն սոցա պարտ է սահմանել ինչ: Ասէ Ողիոս եպիսկոպոս. այն վճիւրք, որք սահմանեցան վասն եպիսկոպոսաց պահեսցին եւ ի դոսս:

(Այսքանք միայն կայ:)

(Շարունակելի:.) 2. 2. ՈՍԿԵԱՆ